

Vad säger islam om musik?

- En genomgång av Koranen och Sunnah

Frågan om musik är en av de mest debatterade inom islamisk juridik och etik. Det finns inte ett enda, enkelt svar – islamiska lärda har genom historien haft olika uppfattningar, och det är viktigt att förstå varför. Den här artikeln går igenom vad Koranen, hadith och de islamiska rättsskolorna säger om musik, och hur muslimer i dag förhåller sig till frågan.

Vad säger Koranen om musik?

Koranen nämner inte ordet musik (*musiqā*) explicit. Det är viktigt att konstatera detta från start – många av de argument som används i debatten bygger på *tolkningar* av Koranens verser, inte på direkta förbud.

Koranen 31:6 – ”Fåfängligt tal”

Den vers som oftast citeras i diskussionen om musik är:

”Bland människorna finns den som köper upp fåfängliga berättelser för att vilseleda andra från Guds väg utan kunskap, och som tar lätt på allt detta – för sådana väntar ett

förödmjukande straff.” (Koranen 31:6)

Profetens följeslagare Ibn Masud (ra) och Ibn Abbas (ra) tolkade frasen *”fåfängliga berättelser” (lahw al-hadith)* som en hänvisning till sång och musik – särskilt sådan som distraherar från Gud. Denna tolkning har haft stort inflytande i islamisk juridik.

Det är dock viktigt att notera att frasen *lahw al-hadith* är allmän och att andra lärda tolkat den som syftande på all form av meningslöst, omoraliskt prat – inte musik specifikt.

Koranen 17:64 – Djävulens röst

En annan vers som ibland lyfts fram är:

”Förled dem du kan med din röst...” (Koranen 17:64)

Ibn Abbas tolkade *”din röst”* som sång och musik som leder bort från Gud. Även denna tolkning är omtvistad – de flesta klassiska kommentatorer anser att versen syftar på djävulens allmänna inflytande, inte musik specifikt.

Koranen 53:59–61 – Att skratta och sjunga istället för att reflektera

”Häpnar ni åt detta budskap och skrattar ni i stället för att gråta, medan ni sjunger och spelar?” (Koranen 53:59–61)

Denna vers uppenbarades när Meckas invånare hånade Koranens budskap och tog lätt på det. Somliga lärda har använt versen som ett argument mot musik, men de flesta kommentatorer menar att den kritiserar inställningen – inte musiken som sådan.

Vad säger Sunnah om musik?

Hadith-litteraturen innehåller fler direkta uttalanden om musik än Koranen. Dessa hadith är centrala i debatten och citeras av både de som förbjuder och de som tillåter musik under vissa omständigheter.

Hadith som används som argument mot musik

Sahih al-Bukhari – Musikinstrument som tecken på förfall:

”Det kommer att finnas folk från min umma som tillåter otukt, siden, alkohol och musikinstrument.” (Sahih al-Bukhari, nr 5590 – rapporterad av Abu Malik al-Ashari)

Denna hadith är ett av de starkaste argumenten hos dem som förbjuder musikinstrument. Den nämner musikinstrument tillsammans med saker som är klart haram (alkohol, otukt), vilket för många lärda innebär att de placeras i samma kategori.

Det ska noteras att hadith-lärda som al-Albani och Ibn Hazm ifrågasatte hadithen på tekniska grunder, medan al-Bukhari och de flesta lärda anser den autentisk.

Sahih Muslim – Förbudet mot *mizmara*:

”Profeten (frid vare med honom) förbjöd musikinstrumentet mizmara (ett blåsinstrument).” (Sahih Muslim)

Ibn Majah – Musikinstrument som tecken på den sista tiden:

”I min umma kommer det att finnas folk som dricker alkohol och kallar det vid annat namn, och musikinstrument spelas för dem och sångerskor sjunger för dem – Gud ska sänka dem under marken...” (Ibn Majah – klassad som hasan/god)

Hadith som används som argument för tillåten musik

Sahih al-Bukhari och Sahih Muslim – Trummor vid Eid:

”Abu Bakr kom in och hos Aisha fanns två flickor som spelade på trummor (duff) och sjöng. Profeten (frid vare med honom) täckte sitt ansikte med sin mantel. Abu Bakr tillrättavisade flickorna, varpå Profeten avtäckte sitt ansikte och sade: ’Låt dem, Abu Bakr – det är Eid-dagar.’” (Sahih al-Bukhari, nr 952; Sahih

Muslim, nr 892)

Denna hadith visar tydligt att profeten tillät trummor (*duff*) och sång vid högtider, vilket många lärda använder som bevis för att musik inte är generellt förbjudet.

Sahih al-Bukhari – Välkomstsång till profeten:

"När profeten (frid vare med honom) kom till Medina sjöng flickorna från Ansar: 'Tala Badr steg månen upp för oss - vi måste tacka, så länge som någon åkallar Gud...' Profeten frågade: 'Älskar ni mig?' De svarade: 'Ja, o Guds sändebud.' Han sade: 'Gud vet att jag älskar er också.'" (Sahih al-Bukhari)

Sunan Ibn Majah – Trumma vid bröllop:

"Profeten sade: 'Tillkännage detta äktenskap och slå på trumman (duff) vid det.'" (Ibn Majah, klassad som hasan)

Vad säger de islamiska rättsskolorna?

De fyra sunnitiska rättsskolorna har inte en enhetlig syn på musik, men de flesta lutar åt restriktivitet gällande musikinstrument.

Hanafi-skolan: Musikinstrument är i allmänhet *makruh* (ogillat) eller *haram* med undantag för trumman (*duff*) vid bröllop och högtider. Sång utan instrument är mer tillåten om texterna är anständiga.

Maliki-skolan: Den klassiska Maliki-positionen förbjuder musikinstrument men tillåter sång och trumma (*duff*) vid bröllop. Andalusiska malikiter var generellt mer tillåtande.

Shafi'i-skolan: Imam al-Shafi'i ansåg att sång kan vara tillåten men ogillad om den utförs som yrkesmässig underhållning. Musikinstrument är i allmänhet förbjudna utom *duff*.

Hanbali-skolan: Den striktaste positionen. Imam Ahmad ibn Hanbal förbjöd i princip alla musikinstrument. Ibn Qayyim al-Jawziyya, en av de mest kända hanbali-lärda, wrote extensively om musikens faror i sin bok

Ighathat al-Lahfan.

Vad säger klassiska och moderna islamiska lärda?

Ibn Hazm (994–1064) – Musik är tillåten

Den andalusiske lärde Ibn Hazm var en av historiens tydligaste röster för musikens tillåtlighet. Han argumenterade att det inte finns någon autentisk hadith som förbjuder musik generellt, och att de hadith som används ofta är svaga eller feltolkade. Han menade att Koranen inte innehåller ett klart förbud, och att grundregeln i islamisk juridik är att allt är tillåtet tills ett tydligt förbud finns (*al-ibaha al-asliyya*).

Ibn Qayyim al-Jawziyya (1292–1350) – Musik är förbjuden

Ibn Qayyim, en av de mest inflytelserika lärda i islamisk historia och elev till Ibn Taymiyya, argumenterade ingående för att musik är haram. I sin bok *Ighathat al-Lahfan* beskriver han musik som ett verktyg som öppnar hjärtat för djävulens inflytande och lockar till synd. Hans argument grundas på tolkningen av Koranen 31:6 och de hadith som nämnts ovan.

Imam al-Ghazali (1058–1111) – Musik kan vara tillåten

Den berömde teologen och filosofen al-Ghazali intog en mer nyanserad position i sitt mästerverk *Ihya Ulum al-Din*. Han ansåg att sång och musik i sig inte är haram, men att de kan bli det beroende på sammanhang och innehåll. Han tillät religiös sång (*nasheed*) och poesi som leder hjärtat mot Gud.

Yusuf al-Qaradawi (1926–2022) – Kontexten avgör

En av 1900-talets mest inflytelserika islamiska jurister, Yusuf al-Qaradawi, argumenterade i sin bok *Al-Halal wal-Haram fil-Islam* att musik inte är generellt förbjuden. Han menade att musik med anständiga texter, som inte leder till synd eller innehåller omoraliska budskap, är tillåten. Det som är haram är musik som kombineras med alkohol, otukt eller omoraliska texter.

Vad är tillåtet och vad är förbjudet? – En

sammanfattning

Trots oenigheten finns det principer som de allra flesta islamiska lärda är eniga om:

Det råder bred enighet om att detta är tillåtet:

- Trumma (*duff*) vid bröllop och högtider – stöds av sahih-hadith
- Religiös sång (*nasheed*) utan musikinstrument
- Sång och musik vid Eid och andra islamiska högtider
- Anständig sång med positiva, moraliska texter

Det råder bred enighet om att detta är förbjudet:

- Musik som kombineras med alkohol, droger eller omoraliska handlingar
- Sång med oanständiga, sexuella eller våldsförhärlikande texter
- Musik som distraherar från religiösa plikter (bön, Koranläsning m.m.)
- Musik som används för att sprida otro eller immoralitet

Det är omtvistat (lärda är oeniga):

- Musikinstrument generellt (gitarr, piano, flöjt m.m.)
- Bakgrundsmusik i filmer och media
- Nationalsånger och ceremonielmusik
- Musik i terapeutiskt syfte

Grundregeln i islamisk juridik

En viktig princip inom islamisk juridik är:

”Grundregeln för saker är att de är tillåtna tills ett tydligt bevis på förbudet finns.” (Al-ibaha al-asliyya – en grundläggande juridisk maxim)

Denna princip innebär att musik – i avsaknad av ett obestridligt koraniskt förbud – inte automatiskt kan förklaras haram. Det är anledningen till att lärda som Ibn Hazm och al-Qaradawi argumenterat för musikens tillåtlighet i anständiga former.

Slutsats

Islams syn på musik är komplex och det finns ingen enkel svartvit regel. Vad Koranen och Sunnah tydligt förbjuder är musik som kombineras med synd, omoraliska texter och beteenden som distraherar från Guds dyrkan. Vad hadith tydligt tillåter är trummor (*duff*) och sång vid bröllop och högtider.

För musikinstrument i allmänhet är bilden mer nyanserad. De fyra rättsskolorna lutar generellt åt restriktivitet, men lärda som Ibn Hazm, al-Ghazali och al-Qaradawi har argumenterat övertygande för att kontexten och innehållet avgör – inte instrumentet i sig.

En muslim som vill navigera denna fråga gör klokt i att studera de klassiska lärda, konsultera en kunnig islamisk lärare och reflektera över huruvida musiken hen lyssnar på för hjärtat närmre eller längre ifrån Gud.

Denna artikel är skriven i informationssyfte och presenterar de klassiska islamiska positionerna baserade på Koranen, hadith och islamisk juridik. Den ersätter inte en personlig fatwa från en kvalificerad islamisk lärare.